

1. Obiekt

CERKIEW GR.-KAT. p.w. POKROW PRZECZYSTEJ BOGARODZICY

2. Czas powstania
XVII w., 1811,
1885, 1893, 1916.

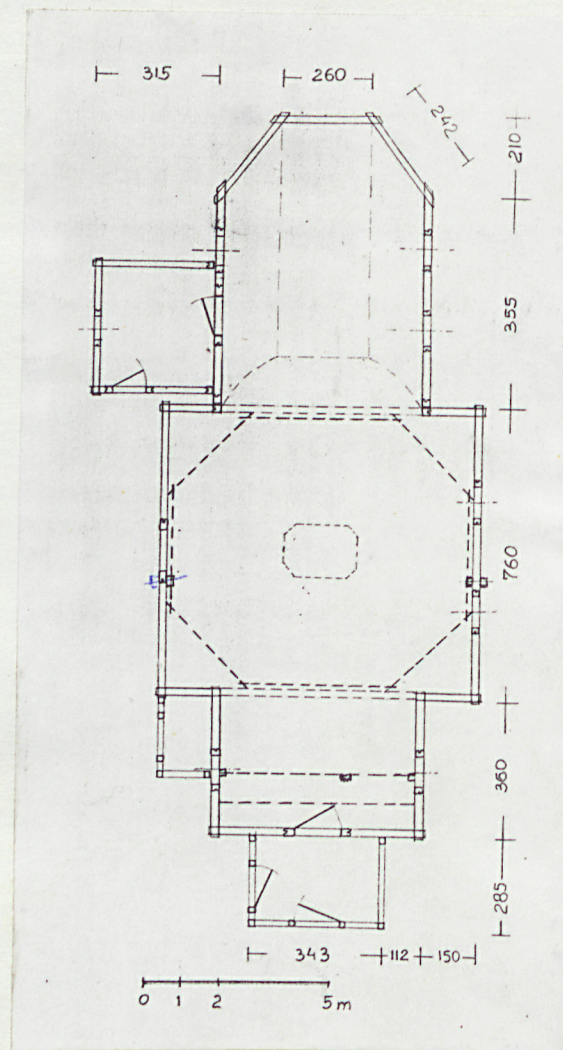
3. Miejscowość

MIEKISZ STARY

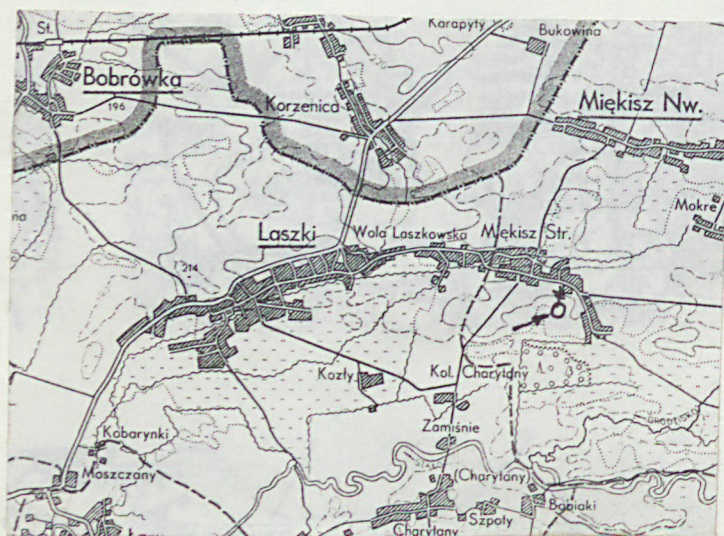
11. Zdjęcia: rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

elewacja północna

rzut poziomy

plan orientacyjny

4. Adres

centrum wioski, na wzgórzu

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo przemyskie

gmina Laszki

pow. JAROSŁAW

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo rzeszowskie

powiat Radymno

8. Właściciel i jego adres

Urząd Rejonowy

9. Użytkownik i jego adres

niewykorzystana

10. Rejestr zabytków

Nr A-1386

data 23.04

2015

Obiekt niejednorodny. Najstarszą (być może XVII-wieczną) część cerkwi stanowi zrab ścian sanktuarium. Do tej części dostawiono w końcu XVIII w. (ewentualnie w 1801 r. wg T. Spissa lub 1811 wg Schematyzmów) nawę i babińce. W roku 1885 wykonano zapewne nowe sklepienia i konstrukcje dachów nad sanktuarium, nawą i babińcem, dobudowano zakrystię i prawdopodobnie kruchty. Wykonano polichromię ścienną. Nie jest jednak wykluczone istnienie obecnych sklepień sanktuarium, nawy i babińca już od momentu pierwszej rozbudowy cerkwi co zdawałoby się potwierdza wymiana gontowego poszycia połaci dachowych na blachę w 1893 roku (data na sygnaturce nad nawą). W 1916 r. remontowano cerkiew po zniszczeniach wojennych. Łatano dach (wg. miejscowej tradycji pracę tę wykonał "Żyd z Radymna"), powiększono chór, wymieniono zewnętrzny szalunek ścian budynku. W kronice wsi, przechowywanej przez Jana Mikutrę czytamy: "Za czasów pańszczyźnianych a było to 1605 roku przyjechał na nasze ziemie Mikołaj Miękicki z niewolnikami. Część była od wschodu, a druga część od zachodu. W jednej części to byli Ukraińcy, a w drugiej to byli Polacy. Razem było ich około 30 członków. Nadał im ziemi ile komu było potrzeba i od ziemi trzeba było robić pańszczyznę. Od hektara jeden dzień roboty na Jego. Za to chłop nie płacił podatku gruntowego

Cerkiew grecko-katolicka p.w. Pokrow przeczystej Bogarodzicy usytuowana jest w centralnej części wioski Miękisz Stary, na wzniesieniu, po południowej stronie drogi Laszki-Tuchla. Budynek orientowany sanktuarium na wsch. Teren przycerkiewny otoczony starodrzewiem. Tuż przy wschodniej ścianie sanktuarium dwa piaskowcowe nagrobki, nieco dalej, od pd.-wsch, duży grobowiec z figurą Chrystusa. Do roku 1976, na osi cerkwi od strony wsch. usytuowana była drewniana wolnostojąca dzwonnica konstrukcji słupowo-ramowej.

Cerkiew drewniana, trójdzielna, konstrukcji zrębowej. Brak wieńcowego połączenia sanktuarium z nawą (belki zrębu ścian sanktuarium oraz prześwitu we wsch. ścianie nawy osadzone w słupach). Do pn. ściany sanktuarium dobudowana, na słup, zakrystia konstrukcji zrębowej. Do babińca przylegają, od zach. i pn. kruchty konstrukcji słupowej.

Podwalina o przekroju 24-25x31-35 cm (w zakrystii i kruchtach 20,5-22x21-25 cm) zwęglowana na obłap z osłatkami. Belki zrębu ścian z drewna iglastego o grubości 14-15 cm, w zakrystii 12 cm. Brusy w ścianach sanktuarium łączone w węzłach na zamek z krytym czopem, w nawie i babińcu na jaskółczy ogon (w pn.-wsch. narożniku nawy zachowane osłatki).

Podwalina trzech zasadniczych części cerkwi spoczywa na dużych kamieniach. W późniejszym czasie pod całym budynkiem wykonano ceglana podmurówkę. Północna ściana nawy i tamburu usztywniona parą lisic ściągniętych żelaznymi śrubami. Analogiczne rozwiązanie po stronie południowej. Ściany krucht z desek wpuszczonych w podwalinę i oczep.

Nawa zwieńczona ośmiobocznym tamburem z deskowymi żagielkami w narożach, na którym eliptyczna deskowa kopuła, pobita do krążyn mocowanych do konstrukcji dachu(?), z ośmioboczną latarnią o czterech oknach. U podstawy kopuły ściąg.

Sanktuarium zwieńczone deskową kolebką pobitą do krążyn mocowanych przy belkach stropowych.

W babińcu płaski strop deskowy pobity do wewnętrznych pow. belek stropowych. W zakrystii płaski strop deskowy pobity do zewnętrznych pow. belek strop. w kruchtach stropów brak.

Konstrukcja dachu nad kopułą nawy niemożliwa do pełnego zidentyfikowania. Jego kształt stożkowy, ośmiopołaciowy z latarnią zwieńczoną baniastą sygnaturką. Dachy nad sanktuarium i babińcem konstrukcji krokwiowo-jętkowej. Nad sanktuarium jednokalenicowy o pięciu połaciach, nad babińcem dwuspadowy. Nad zakrystią i zach. kruchtą dachy krokwiowe dwuspadowe, nad kruchtą północną pulpitowy.

Wszystkie połacie dachowe pokryte blachą żelazną ocynkowaną. Na sygnaturce nad nawą wypisana farbą data: "1893". Sygnaturka zwieńczona dużym kutym krzyżem. Mniejsze kute krzyże w szczytach babińca, zach. kruchty i sanktuarium. Ściany cerkwi pobite od zewnątrz pionowym deskowaniem z zakładką i listwowaniem. Całość budynku opasana w przyziemiu deskowym fartuchem z listwowaniem, wpuszczonym w górnej części pod deskowanie ścian, w dolnej przybitym

1. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 935 m ³	ok. 147 m ² ok. 74 m ² (chór z pod- daszem użyt.) Razem ok. 221 m ²	kultowe	nieużytkowana
3. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja wykonanie odwodnienia budynku, stabilizacja podwalin, prowizoryczne uzupełnienie poszycia cerkwi, utrwalenie polichromii w babińcu, remont nagrobków, zabicie otworów okiennych. Wykonanie dokumentacji inwentaryzacyjno pomiarowej. Prace wykonano 07-09.1989r.		19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
		zniszczenie fundamentu i podwaliny - ok. 70% zniszczenie zrębu ścian - ok. 30% zniszczenie zewnętrznego deskowania - ok. 50% zniszczenie podłóg - ok. 50% zniszczenie stolarki okiennej - 100% uszkodzenie XIXw. polichromii - ok. 40% zniszczenie konstrukcji dachów - ok. 20% stropy zaatakowane przez drewnojady nieszczelne poszycie dachów	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Uszczelnienie połączeń dachowych Uzupełnienie zewnętrznego deskowania i fartucha Zabezpieczenie podwalin. zabezpieczenie polichromii	

kta archiwalne (redziej akt, numer i miejsce przechowywania)

ronika wsi Mięksisz Stary. Jan Mikutna Mięksisz Str.
ateriały penetracyjne. Składnica Zabytków
Ruchomych. Muzeum-Zamek
w Łańcucie.

biografia

zematyczny Duchowieństwa Grecko-Katolickiego: 1872,
872, 1917, 1926, 1932, 1934, 1936, 1938-39.
edeusz Spiss. Wykaz drewnianych kościołów i cerkwi
w Galicyi. Lwów 1912.

ródło ikonograficzne i fotografia (redziej, miejsce przechowywania, sygnatury)

egatywy foto: - Składnica Zabytków Ruchomych
Muzeum-Zamek w Łańcucie
- Jarosław Gienza

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Jarosław Gienza 10.05.1994.

imie, nazwisko, data, podpis

plan, rysunki Jarosław Gienza 10.05.1994.

imie, nazwisko, data, podpis

zdjęcia i fotogr. J. Gienza 1975, 1989-1993.

imie, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów Jarosław Gienza

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki 4 wkładki

1. Miejscowość

MIĘKISZ STARY

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

CERKIEW GR.-KAT. p.w.

POKROW PRZECZYSTEJ BOGARODZ

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd.opisu, cd.historii obiektu

cd.opisu:

do płatwi umocowanej do wsporników kołkowanych do belek zrębu i podwaliny. W babińcu chór śpiewaczy na dwóch belkach nośnych, z których czołową podparta czterema słupami (jeden wewnętrzny niezachowany). Na zach. i pn. ścianie ślady osadzenia schodów. Balustrada chóru z pionowych desek wpuszczonych w belkę nośną i parapetową. Pierwotny wysięg chóru znacznie mniejszy. Wyznaczają go pary gniazd po belkach w pd. i pn. ścianie babińca. Prześwity między nawą i babińcem oraz nawą i sanktuarium na całą szerokość tych pomieszczeń, lekko ścięte w górnych narożach. Górna część prześwitu między nawą i sanktuarium częściowo przesłonięta pionowym deskowaniem. Podłoga deskowa, kołkowana do legarów ułożonych bezpośrednio na piasku. Jej poziom w sanktuarium o 14cm podniesiony w stosunku do nawy. Północne wejście do nawy zaślepięone. Prostokątne, zestawione z węgarów i leżucha szer. 30cm. Światło otworu 200x105cm. Zach. wejście do babińca prostokątne, zestawione z węgarów i leżucha szer. 33cm. Leżuch wycięty od wewnątrz w osi grzbiet. Światło otworu 208x126cm. Drzwi z czterech desek z dwiema poziomymi szponami zaopatrzone w skobel z dwóch przewleczonych, skręconych, kutych ogniw. Północne wejście do babińca prostokątne, zestawione z węgarów i leżucha szer. 30cm. Światło otworu 190x102cm. Drzwi z trzech desek z parą poziomych szpon, zaopatrzone w dwa okucia-zawiasy w kształcie pasa owalnie rozklepanego przy zawieszeniu i rozdzielonego na trzy skręcone promienie przy zakończeniu oraz masywny żelazny zamek. Przejście między sanktuarium i zakrystią prostokątne z węgarów i leżucha szer. 35cm. Światło otworu 175x98cm. Drzwi z czterech desek. Wejście zach. do zakrystii prostokątne, złożone z węgarów i leżucha szer. 30cm. Światło otworu 167x39cm. Drzwi z trzech desek z parą drewnianych szpon i kutych pasowych zawiasów. Odrzwia w kruchtach w postaci słupów. W kruchcie zach., w zach. wejściu płycinowe drzwi. W sanktuarium dwa okna w ścianie pd. i jedno w pn. Wszystkie z obramieniami szer. 16cm. Światło otworów 104x35cm. W oknach pd. kraty żelazne przewlekane, w oknie pd. kuta krata pasowa z zadzirami. W nawie dwa okna w ścianie pd i jedno w pn. Obramienia szer. 19cm. Światło otworów 118x80cm. Kraty przewlekane. Podobne okna w pd. i pn. ścianie babińca. W zach. ścianie babińca wycięte dwa okna. Olistwowane. Światło otworów 70x50cm. Kraty pasowe nitowane. W pn. i pd. ścianie tamburu okna z obramieniami szer. 15cm. Światło otworów 70x45cm. Kraty przewlekane. W pn. ścianie zakrystii okno z obramieniem szer. 15cm. Światło otworu 80x60cm. Krata pasowa nitowana.

Nawa prostokątna 760x840 cm, z usytuowanymi na osi od wsch. sanktuarium zamkniętym trójbocznie 765x555cm i od zach. prostokątnym babińcem 360x550cm. Do pn. ściany sanktuarium przylega prostokątna zakrystia 345x315cm. Przy babińcu dwie kruchty. Od pn. prostokątna o ścianie pn. będącej przedłużeniem pn. ściany nawy 220x150cm, od zach., na osi prostokątna 285x345cm.

Wkładkę założył: Jarosław Gienza 20.05.1994.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

W bryle cerkwi dominantę stanowi prostokątna nawa o wysokości zrębu ścian 520cm, na której ośmioboczny tambur wys. 180cm oraz ośmiopięciokątny stożkowy dach z latarnią i sygnaturką. Wysokość dachu 380cm, latarni i sygnaturki (łącznie z krzyżem) 580cm. Sanktuarium wys. 450cm, zamknięte trójbocznie, nakryte jednokalenicowym pięciospadowym dachem wys. 340cm. Babiniec prostokątny wys. 465cm nakryty dwuspadowym dachem wys. 300cm. Zakrystia wys. 240cm, prostokątna z dachem dwuspadowym wys. 210cm. Pn. kruchta prostokątna, przylegająca do zach. ściany nawy i pn. ściany babinca, wys. 220cm z dachem pulpitowym nachylonym w kierunku zachodnim wys. 150cm. Od zach., na osi, przy babinie prostokątna kruchta wys. 250cm z dachem dwuspadowym wys. 200cm. U podstawy tamburu nad nawą daszek okapowy z koszami w jej narożnikach. Cały budynek opasany fartuchem osłaniającym przycieś wys. śr. 115cm. Wszystkie okna zaopatrzone w daszki okapowe i wiatrownice.

Wewnątrz polichromia ścienna (tempera na kredowym gruncie) wykonana w 1885r. Obejmuje ona iluzjonistyczne przedstawienie otwartego nieba ponad architektonicznym belkowaniem umieszczone w kopule oraz architektoniczne podziały ścian nawy. W pendentywach umieszczono postacie Ewangelistów. Na stropie w babinie krzyż pośród obłoków, któremu towarzyszą grający na trąbach Aniołowie. Na balustradzie chóru (malowidło powstało przed powiększeniem jego powierzchni) postacie Aniołów grających na różnych instrumentach. Na południowej ścianie babinca przedstawienie "Dobry Pasterz" podpisane tekstem "Rachunek sumienia", na północnej "Powrót syna marnotrawnego" podpisane "Ojciec zgrzeszyłem". Na ścianie południowej babinca także napis fundacyjny (znaczna część zniszczona, fragment przysłonięty słupem podpierającym chór). Według notatki archiwalnej z pentracji terenowej prowadzonej przez Składnicę Zabytków Ruchomych w Łańcucie pierwotnie pełen tekst brzmiał: "cerkiew ta zbudowana została w 1880 roku pod protektorem Jana Czyrneckiego, za staraniem Jana Furczyna i Wasyla Halasa. Polichromowana była w 1885 roku" (wszystkie napisy w języku ukraińskim). Polichromia w sanktuarium zamalowana XX wieczną olejną kompozycją. Ikonostas z 1815 roku oraz ołtarze boczne przechowywane w Składnicy Zabytków Ruchomych Muzeum w Łańcucie.

cd. historii obiektu:

i spaśnego od bydła. Po jakimś czasie jeszcze dowiózł jeszcze 26 niewolników i razem było 50 numerów. I także dał im ziemi żeby mieli z czego żyć. Później, około 10 lat pobudowali cerkiew greko-katolicką bo było więcej Ukraińców. Cerkiew była drewniana, kryta gontami i dwie kruchty i jedna dzwonnica, na której było 3 dzwony do dzwonienia. W 1901 cerkiew była remontowana i pokryta blachą. A Polacy chodzili do kościoła do Laszek, za czasów ks. dziekana, który był pierwszym proboszczem w Laszkach od 1890 do roku 1910. Był to ksiądz bardzo dobry, nazywał się Ludwik Bikowski. Ten ksiądz u nas w Mięgiszu dla Bractwa Kōścielnego kupił 0,2 ary ziemi u Wojciecha Pięgiły i dom w Duńkowicach na ochronkę, w którym uczyli się dzieci i mały sklepik też był i chciał zaprowadzić ale nie było komu dać trzy morgi pola dla nich na życie. I siostry z Mięgisza Nowego 10 lat chodzili nasze dzieci uczyć. Uczyły trzy klasy i religii, było to od roku 1899 do roku 1910. Ja Jan Mikutra do tej szkoły uczęszczałem. Nauczyłem się czytać i pisać!

Od czasu wysiedlenia ludności ukraińskiej cerkiew nie jest użytkowana. W 1989 roku wykonano jej prowizoryczne zabezpieczenie. Przy świątyni nagrobki rodzin: Zajackowskich i Yunga. Do 1976 roku stała przy cerkwi drewniana XVII-wieczna dzwonnica.

W latach 1872 - 1939 cerkiew w Mięgiszu Str. stanowiła filię parochii w Mięgiszu Nowym. Liczba wiernych w Mięgiszu Str. wahała się w tym okresie w granicach 217 - 250 osób.

1. Miejscowość

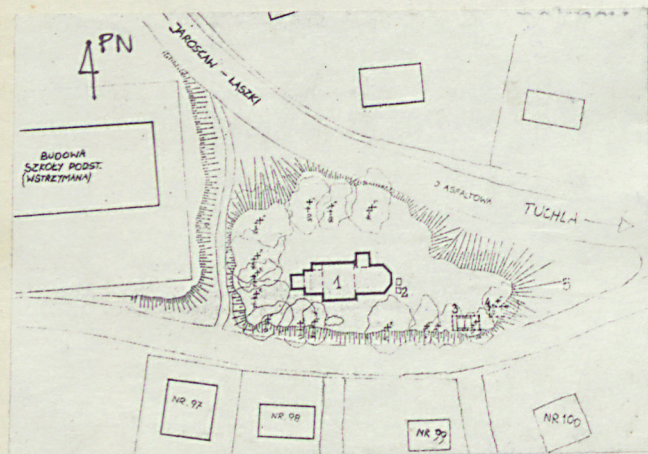
MIĘKISZ STARY

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

CERKIEW GR.-KAT. p.w.
POKROW PRZECZYSTEJ BOGAŹRODZ.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. materiału ilustracyjnego

plan sytuacyjny

lokalizacja obiektu

widok od pn.-zach.

widok od pn.-wsch.

widok od pd.-wsch.

Wkładkę założył: J. Giemza 10.05.1994.

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: J. Giemza

Jedn. Wyd. Akcyd. Olsztyn zam. 1299/5/78
OZGrafi. ZP. Ostroda zam. 1040 a 20000

fragm.elewacji pn.

widok od pd.-zach.
w głębi dzwonnica
(foto.1975r.)

dzwonnica(foto.1975r.)

ostatki pn.-wsch. naroża nawy

pd.-wsch.węgieł sanktuarium

1. Miejscowość

MIĘKISZ STARY

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

CERKIEW GR.-KAT.p.w.
POKROW PRZECZYSTYJ BOŻARODZ.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

od.materiału ilustracyjnego

sygnaturka nad nawą
z datą "1893"

wnętrze nawy, widok na sanktuarium

widok z sanktuarium w kier.babińca

zach.portal babińca

pn.ściana nawy

Wkładkę założył:

J.Giemza 10.05.1994.

(imię, nazwisko, data)

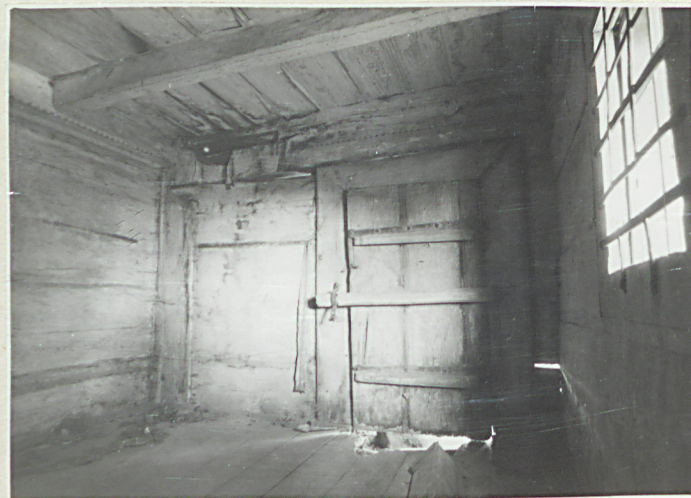
Miejsce przechowywania negatywów:

J.Giemza

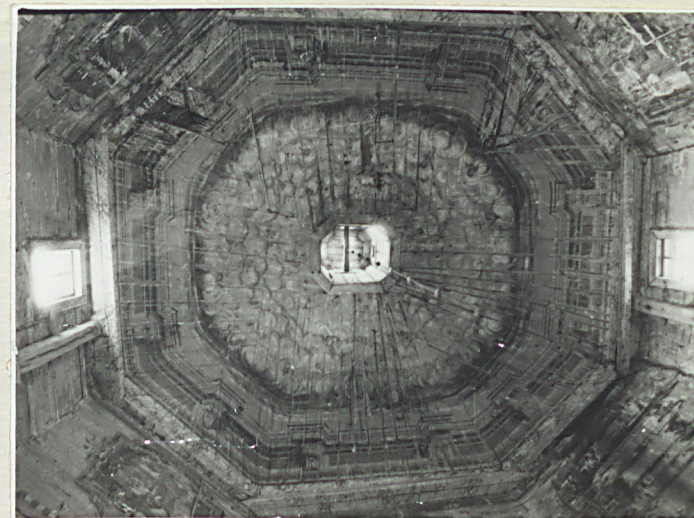
Jedn. Wyd. Akcyd. Olsztyn zam. 1299/8/78
OZGraf. ZP. Ostróda zam. 1040 n. 20000

kotwienie oczepu zach.
kruchty w ścianie
babińca

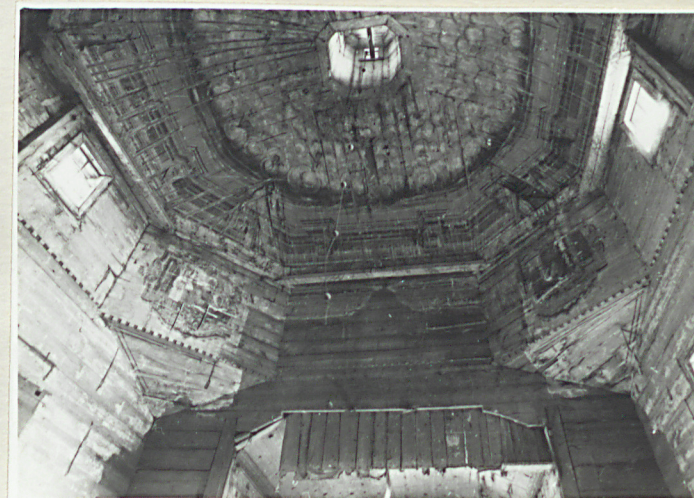
wnętrze zakrystii

kopuła nad nawą

zachodnia część kopuły z tamburem

wschodnia część kopuły z tamburem

1. Miejscowość

MIĘKISZ STARY

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

CERKIEW GR.-KAT. p.w.
POKROW PRZECZYSTEJ BOGARODZ.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd. materiału ilustracyjnego

polichromia balustrady chóru

polichromia stropu nad babińcem

fragment chóru
z polichromią

Wkładkę założył: Jarosław Giemza 10.05.1994

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: J. Giemza

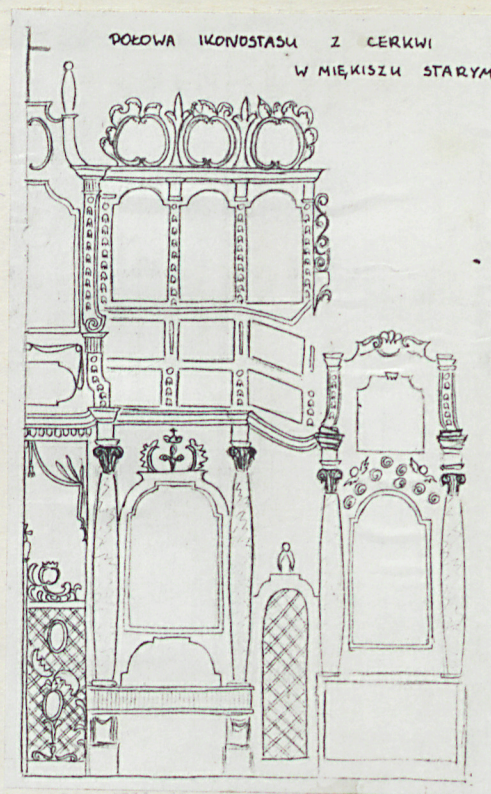
Jedn. Wyd. Akcyd. Olsztyn zam. 1299/8/78
OZGraf. ZP. Ostroda zam. 1040 n 20000

polichromia pn.ściany babinca

inskrypcja na ścianie pd.
(napis fundacyjny)

rysunek konstrukcji ikonostasu
(wg.dokumentacji z rozbiórki)